

координатор роботи Т. Качка. –К.: ВД «Професіонал», 2007. –544 с.

8. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України" від 14.11.2006 р., № 1577 // Офіційний вісник України. – 2006. –№ 45. –Ст.3020.

9. Постанова Кабінету Міністрів України "Про утворення Державного департаменту з питань адаптації законодавства" від 24.12.2004 р., № 1742 // Офіційний вісник. – 2004. –№ 52. –Т.1. –Ст.3447.

10. Постанова Кабінету Міністрів України "Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства ЄС" від 15.10.2004 р., № 1365 // Офіційний вісник. –2004. –№ 42. –Ст.2763.

11. Адаптація законодавства є процесом, який виходить поза межі суто розробки правових актів // Вісник (щоквартальник UEPLAC IV). –Зима 2006-2007. –№ 1. –

С.1-2.

12. Планування діяльності /Офіційний веб-сайт Українсько-Європейського дорадчого центру з питань законодавства) [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://ueplac.kiev.ua/ua/activities/activities_planning.

13. Співробітництво в контексті посилення адаптації законодавства // Вісник (щоквартальник UEPLAC IV). – Весна 2007. –№ 2. –С.3.

14. Качка Т. Загальний огляд стану адаптації законодавства України до законодавства ЄС // Часопис парламентару. –2005. –№ 8. –С.12-16.

15. Асланян Г. Співпраця держави й неурядових організацій у процесі адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС // Там само. –С.30-32.

Надійшла до редакції 10.12.2007

БЕЛОЗЕРСКАЯ Т.О. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ МЕХАНИЗМ АДАПТАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ К НОРМАМ И СТАНДАРТАМ ЕС

Определен достаточно полный перечень институций, ответственных за качественное и надлежащее проведение процесса адаптации законодательства Украины к европейским нормам и стандартам. С новых позиций системно исследовано роль и место отдельных институций в системе органов исполнительной власти, на которые возложена ответственность за надлежащее обеспечение и реализацию процесса адаптации национального законодательства к законодательству ЕС и разработку механизма внедрения адаптированного законодательства. Обоснована целесообразность участия институтов гражданского общества в формировании институционального механизма адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС.

BELOZERSKAYA T.O. THE INSTITUCIONAL'NYI MECHANISM OF ADAPTATION OF LEGISLATION OF UKRAINE TO THE NORMS AND STANDARDS OF ES

The enough complete list of institutions, accountable for the high-quality and proper conducting of process of adaptation of legislation of Ukraine to the European norms and standards has been certain. The role and the place of several institutions in the system of bodies of executive power, on which the responsibility for the proper providing and realization of the process of adaptation the national legislation to the ES legislation and development of mechanism of introduction of the adapted legislation is laid, has been systematically probed from new positions. The expedience of the participation of institutes of civil society in forming of institutional mechanism of the adaptation the legislation of Ukraine to the ES legislation has been grounded.

УДК 342.55(477.75)

М.М. ГУРЕНКО, докт. юрид. наук, доц.,
О.О. НЕДЕЛЬКО, канд. юрид. наук

Кримський юридичний інститут ХНУВС

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ВЛАДИ В АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ

Досліджуються теоретичні основи конституційно-правового регулювання організації влади в АРК. Правові основи взаємовідносин між органами представницької та виконавчої влади в АРК, форми і методи взаємовідносин органів влади автономії. Сформульовані концептуальні положення та обґрунтовуються пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання взаємовідносин органів виконавчої та представницької влади АРК.

Відсутність чіткості визначення правового статусу органів влади Автономної Республіки Крим (далі - АРК) та організації влади на її території зумовлюють необхідність дослідження зазначених проблем. Метою цієї статті є висвітлення особливостей функціонування публічної влади в АРК. Вирішення цього питання має суттєве значення

для подальшого поглиблення процесу державотворення в Україні.

З моменту відновлення автономії Криму питання, які пов'язані з правовим статусом АРК та її органів влади є об'єктом різних наукових праць істориків, політологів, соціологів, правознавців. Зокрема, досліджувалися питан-

ня взаємодії органів влади автономії і України, аналізувався конституційно-правовий статус Верховної Ради АРК, зверталась увага на проблему визначення місця нормативно-правових актів АРК в системі українського законодавства. Науково-теоретичною базою дослідження стали висновки про розуміння публічної влади, у тому числі державної, про самоврядування, про автономні утворення, які сформульовані у працях науковців у галузі теорії держави і права, конституційного права, адміністративного права. Зокрема, у працях: М. Баглая, М. Баймуратова, В. Борденюка, А. Венгерова, В. Горпенцова, В. Кичула, О. Копиленка, В. Лазарева, М. Марченка, М. Орзіха, В. Погорілка, П. Рабіновича, О. Скакун, Ю. Толики, В. Чиркіна, В. Шаповала та інших.

На сучасному етапі питання про сутність влади в загалі та державної влади зокрема є не простими. Влада – це невід’ємна властивість політично організованого суспільства. При визначенні влади необхідно враховувати різноманітність форм її прояву. Загальноприйнято розрізняти родоплеменну владу, владу громади, батьківську, церковну, державну (політичну), економічну, владу різних суспільних об’єднань [1, с.43]. Кожна із цих різновидів відрізняється специфічними властивостями й особливостями.

Конституційне право регулює відносини соціальної (публічної) влади, тобто влади в суспільстві. Під соціальною (публічною) владою розуміється система повноважень по управлінню суспільними справами, забезпечувана, якщо буде потреба, примусовим виконанням рішень [2, с.404].

При демократичному політичному режимі публічна влада виходить від народу й належить народу, який здійснює її безпосередньо, або через систему утворених їм прямо або побічно органів. Рішення органів публічної влади носять загальнообов’язковий на даній території характер і забезпечуються державним примусом.

У відповідності зі ст.5 Конституції України, народ здійснює владу безпосередньо, через органи державної влади й органи місцевого самоврядування [3]. Закріпивши принцип народного суверенітету в такій формі, Конституція зафіксувала існування в механізмі держави двох відносно самостійних систем органів публічної влади: системи органів державної влади й системи органів місцевого самоврядування, які покликані здійснювати завдання й функції держави в межах повноважень, визначених Конституцією й законами України. Хоча в процесі своєї діяльності вони здійснюють єдину владу, джерелом якої є народ.

Оскільки у складі України є автономна республіка, очевидним є існування третього різновиду публічної влади – це влада автономії. Виходячи з аналізу Конституції України й Конституції Автономної Республіки Крим, Верховна Рада й Рада міністрів автономії визначаються тільки як “органи влади”, без конкретизації їх юридичної природи.

На думку В.І. Кичула, законодавець не випадково пішов таким шляхом конституційно-правової регламентації статусу органів публічної влади АРК, оскільки за своєю правовою природою вони істотно відрізняються від органів державної влади, або органів місцевого самоврядування. І тому наявність у органів публічної влади автономного утворення своєї особливої влади – влади автономії, свідчить про наявність ознак, які відрізняють її від інших державно-правових інституцій [4, с.46].

В.Н. Шаповал визначає такий вид влади, як влада територіальної автономії [5, с.53].

У своєму рішенні Конституційний Суд України визначив, що “основи здійснення державної влади в Україні за принципом її поділу на законодавчу, виконавчу й судову (ч.1 ст.6 Конституції України) безпосередньо не стосуються поділу повноважень, на якому базується організація й діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим. Питання поділу повноважень між Верховною Радою АРК і Радою міністрів автономії регулюються Конституцією України (ч.4 ст.136), Законом України “Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим” (ст.9), Конституцією Автономної Республіки Крим (ч.3, 4 ст.1, ст.26, 29, 35, 36, 38). Особливості повноважень, організації й діяльності органів Автономної Республіки Крим не можна зв’язувати із принципом поділу влади (абзац 1 п.п.5.2 п.5)” [6].

Сьогодні ситуація склалась так, що влада в АРК, у межах визначених законодавством України, здійснюється: 1) органами влади автономії – Верховна Рада й Рада міністрів АРК; 2) органами державної влади (районні державні адміністрації, Постійний представник Президента України в АРК, місцеві органи центральної виконавчої влади, органи прокуратури й органи судової влади); 3) органами місцевого самоврядування.

Конституція автономії закріплює систему органів влади автономної республіки, що включає представницький орган – Верховну Раду й власний виконавчий орган – Рада міністрів АРК, а також особливості розмежування повноважень між ними, формування республіканських органів, модель управління автономною республікою.

Ст.136 Конституції України і ст.1 Конституції АРК визначають Верховну Раду АРК як “представницький орган” без законодавчих повноважень і закріплюють за нею представницькі, нормотворчі, контрольні функції й інші повноваження в межах певної компетенції, а Рада міністрів – урядом АРК, який очолює систему республіканських органів виконавчої влади й забезпечує їм погоджену діяльність [3, 7].

Рада міністрів автономії та місцеві виконавчі органи влади, районні адміністрації забезпечують виконання делегованих АРК державних функцій і повноважень (ст.1). Організаційно-правовими формами республіканських органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим є міністерства АРК, республіканські комітети АРК (ст.10) [8].

Верховна Рада автономії має статус органа, що представляє не тільки інтереси громадян, які її обирають, але й спільні інтереси територіальних громад, органів місцевого самоврядування. Її повноваження не є похідними від повноважень територіальних громад, а навпаки – “...органам місцевого самоврядування може делегуватися виконання окремих повноважень із передачею фінансів і майна...”, а “Рада міністрів здійснює контроль за виконанням як делегованих, так і державних повноважень” (ч.1 п.1, ч.1 п.2 ст.44 Конституції АРК) [7].

Крім органів влади автономії на території АРК функціонують і органи державної влади. Виконавчу владу в районах АРК здійснюють 14 районних державних адміністрацій, які є місцевими органами виконавчої влади й входять у систему органів виконавчої влади держави [9].

Виконавча влада в АРК має свої особливості. По-перше, оскільки АРК – не область, то й обласної державної

адміністрації в ній нема, а діяльність районних державних адміністрацій спрямовує й контролює Рада міністрів АРК. По-друге, районні державні адміністрації в АРК, крім завдань, передбачених для подібних адміністрацій в областях, забезпечують також виконання Конституції АРК, нормативно-правових актів Верховної Ради АРК і рішень Ради міністрів АРК. Рада міністрів АРК має право скасовувати розпорядження голів відповідних районних державних адміністрацій, які суперечать Конституції, законам України, іншим актам законодавства України, а також нормативно-правовим актам Верховної Ради АРК (ст.46) [9].

Місцева державна адміністрація в межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

Районні державні адміністрації відповідно до законодавства України забезпечують виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня; законність і правопорядок, дотримання прав і свобод громадян; виконання державних і регіональних програм соціально-економічного й культурного розвитку, програм охорони навколишнього середовища, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншостей - також програм їх національно-культурного розвитку, підготовку й виконання відповідних бюджетів; звіт про виконання відповідних бюджетів і програм; взаємодію з органами місцевого самоврядування; реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень [9].

Розпорядження голів місцевих державних адміністрацій, прийняті в межах їх компетенції, є обов'язковими для виконання на відповідній території всіма органами, підприємствами, установами й організаціями, посадовими особами й громадянами.

У керуванні відповідних районних державних адміністрацій можуть перебувати об'єкти державної власності, які передані їм у встановленому законом порядку. У випадку делегування районними й обласними радами місцевим державним адміністраціям відповідних повноважень, у їх управлінні перебувають також об'єкти загальної власності територіальних громад сіл, селищ, міст.

Районні державні адміністрації на відповідній території взаємодіють із сільськими, селищними, міськими радами, їх виконавчими органами й сільськими, селищними й міськими головами, сприяють у здійсненні ними повноважень місцевого самоврядування, зокрема, у вирішенні питань економічного, соціального й культурного розвитку відповідних територій, зміцнення матеріальної й фінансової бази місцевого самоврядування, контролюють виконання наданих їм законом повноважень органів виконавчої влади, розглядають і враховують у своїй діяльності пропозиції депутатів, органів місцевого самоврядування й їхніх посадових осіб [9].

Важлива роль у забезпеченні взаємодії органів державної влади України з відповідними органами АРК належить Представництву Президента України в Автономній Республіці Крим. Воно є державним органом, створеним відповідно до Конституції України з метою сприяння виконанню в автономії повноважень, покладених на Президента України [10].

Необхідно зазначити, що виходячи зі світової практики представник президента (уряду) або комісар, губернатор призначаються в багатьох автономних одиницях, які користуються законодавчими повноваженнями з широкого кола питань (Аландські острова, Азорські острова, Фарерські острова та ін.). Він здійснює контроль за роботою місцевих законодавчих зборів. А в тих адміністративно-територіальних одиницях, які розглядаються як територіальні колективи, він за дорученням центру здійснює на місцях державну владу, маючи безпосередньо управлінські повноваження або тільки контролюючи законність дій органів місцевого самоврядування [11, с.158; 12, с.352].

Оскільки Автономна Республіка Крим не має законодавчих повноважень, то головне призначення Представника Президента - це забезпечення реалізації законодавства України на території АРК, проведення державної політики у визначених законодавством сферах, захист прав і законних інтересів громадян. У зв'язку з цим Представник Президента України має право піднімати у Верховній Раді й Раді міністрів автономії, районних державних адміністраціях і органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях в АРК питання про застосування відповідних заходів відносно дотримання Конституції й законів України, виконання указів і розпоряджень Президента України. Постійний Представник у рамках своїх повноважень видає розпорядження, які є обов'язковими для виконання органами державної виконавчої влади АРК, органами місцевого самоврядування, підприємствами, районними державними адміністраціями, установами й організаціями незалежно від форм власності [13, ст.158].

Постійний Представник може брати участь у засіданнях Верховної Ради й Ради міністрів АРК з правом дорадчого голосу, вносити подання у Верховну Раду й Раду міністрів АРК, місцеві державні адміністрації й органи місцевого самоврядування в АРК у випадку прийняття ними нормативно-правових актів, які суперечать Конституції й законам України, указам і розпорядженням Президента України, постановам і розпорядженням Кабінету Міністрів України, іншим актам законодавства України, порушують права й свободи громадян. У такому поданні повинне міститися вимога про усунення зазначених порушень. Про його внесення Постійний Представник зобов'язаний проінформувати Президента України. Подання Постійного Представника підлягає обов'язковому розгляду в позачерговому порядку. У випадку неслабкого реагування на подання Постійного Представника відносно незаконно прийнятих нормативно-правових актів він має право внести пропозицію про скасування або призупинення дії таких актів безпосередньо Президенту України. При порушенні Конституції й законів України, указів і розпоряджень Президента України, актів Кабінету Міністрів України з боку органів влади автономії Постійний Представник має право вимагати пояснення від посадових осіб Верховної Ради й Ради міністрів АРК, керівників районних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності в АРК, а також порушити питання про залучення до відповідальності посадових осіб, які вчинили правопорушення. Для ефективного виконання покладених на нього завдань, Постійний Представник Президента України може створити тимчасові комісії,

групи, експертні ради [13, ст.158].

Правосуддя в автономії здійснюється на основі й відповідно до Конституції України й законів України. Суди застосовуються Конституція АРК, нормативно-правові акти Верховної Ради АРК, акти Ради міністрів АРК у випадках, передбачених законами України. Апеляційний Суд Автономної Республіки Крим входить у єдину систему органів судової влади України.

Організація й діяльність Прокуратури Автономної Республіки Крим визначається Конституцією України й законами України.

На території автономії функціонують й інші органи державної виконавчої влади України: територіальне відділення антимонопольного комітету України в Автономній Республіці Крим; Представництво Міністерства закордонних справ України в м. Сімферополі; Головне управління статистики в Автономній Республіці Крим; Управління державного казначейства в Автономній Республіці Крим; Контрольно-ревізійне управління в Автономній Республіці Крим; Державна податкова адміністрація в Автономній Республіці Крим; Кримська регіональна митниця; Головне управління юстиції України в Автономній Республіці Крим; Головне Управління Служби безпеки України в Автономній Республіці Крим; Головне Управління МВС України в Криму; Кримський державний Центр стандартизації, метрології й сертифікації; Кримський республіканський Центр зайнятості; Управління державної комісії з цінних паперів і фондового ринку по Автономній Республіці Крим і м. Севастополь; Кримське республіканське відділення пенсійного Фонду України; Кримське республіканське відділення Фонду України соціального захисту інвалідів [8].

Стаття 7 Конституції України визначає, що в Україні визнається й гарантується місцеве самоврядування. Сьогодні в автономії діють 313 місцевих ради. У Конституції України не вказується про особливості здійснення місцевого самоврядування в АРК. Це означає, що місцеве самоврядування на території автономії повинне здійснюватися відповідно до Конституції України (розділ XI "Міське самоврядування") і законів України з відповідними особливостями, якщо вони будуть передбачені Конституцією АРК.

Органи місцевого самоврядування і їх посадові особи діють лише на підставі, у межах повноважень і способом, які передбачені Конституцією й законами України, і керуються у своїй діяльності Конституцією й законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради й Ради міністрів Автономної Республіки Крим, які прийняті у межах їх компетенції [14].

Таким чином, ґрунтуючись на вищевикладеному можна зробити наступний висновок: 1) Конституцією Автономної Республіки Крим установлені організаційно-правові основи організації влади й реалізації повноважень автономної республіки. Зокрема, визначена система органів влади автономії, їх повноваження, принципи взаємовідносин між ними; 2) органами влади автономії є: вищий представницький орган влади автономії - Верховна Рада АРК і органи виконавчої влади автономії - Рада міністрів АРК і республіканські органи виконавчої влади АРК (міністерства, республіканські комітети), Верховну Раду АРК

варто характеризувати як представницький орган регіонального самоврядування, який у межах територіальної автономії здійснює повноваження в сфері управління подібно представницьким органам місцевого самоврядування в інших адміністративно-територіальних одиницях найвищого рівня. Рада міністрів, відповідно, є виконавчим органом такого самоврядування; 3) організація й діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим ґрунтуються на розподілі повноважень між ними; 4) систему органів публічної влади в Автономній Республіці Крим становлять: а) органи влади автономії - Верховна Рада й Рада міністрів АРК; б) органи державної влади (районні державні адміністрації, місцеві органи центральної виконавчої влади, органи прокуратури й органи судової влади); в) органи місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матузов Н.И., Малько А.В. Теория государства и права. -М., 1997. -534 с.
2. Конституционное право: Словарь /Отв. ред. В.В. Маклаков. -М.: Юрист, 2001. -560 с.
3. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. // ВВР України. -1996. -№ 30. -Ст.141.
4. Кичун В.І. Конституційно-правові основи взаємовідносин України і Автономної Республіки Крим: Дис... канд. юрид. наук. -Х., 2002. -194 с.
5. Шаповал В. Територіальні автономії в постсоціалістичних країнах // Міське самоврядування. -1998. -№ 1-2. -С.93.
6. Рішення Конституційного Суду України № 19-рп/2001 від 21.12.2001 року // Правові позиції Конституційного Суду України в рішеннях і висновках (1997-2003 роки). -К.: Атіка, 2003. -336 с.
7. Конституція Автономної Республіки Крим от 21.10.1998 г. утв. Законом Украины от 23.12.1998 г. // ВВР України. -1999. -№ 5-6. -Ст.43.
8. Нормативно-правовий акт Верховного Совета АРК "О Совете министров Автономной Республики Крым" от 03.02.1997 г. (с изм. и доп. по сост. на 19.03.2003 г.) // Сборник законов Республики Крым. -1997. -№ 2. -Ст.49.
9. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9.04.1999 р. // ВВР України. -1999. -№ 20-21. -Ст.190.
10. Закон України "Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим" від 02.03.2000 р. // ВВР України. -2000. -№ 21. -Ст.158.
11. Чиркин В.Е. Конституционное право зарубежных стран: Учебник. -М.: Юрист, 2001. -622 с.
12. Чиркин В.Е. Основы сравнительного государственного управления. -М.: Артикул, 1997. -352 с.
13. Проект рекомендаций по Европейской хартии о региональном самоуправлении /Совет Европы. Конгресс Местных и Региональных властей Европы (Палата регионов). -Страсбург, 1997.
14. Закон України "Про місцеве самоврядування" від 21.05.1997 р. // ВВР України. -1997. -№ 24. -Ст.170 (із змінами та доповненнями).

Надійшла до редакції 06.12.2007

ГУРЕНКО М.Н., НЕДЕЛЬКО О.А. ОСОБЕННОСТИ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ВЛАСТИ В АВТОНОМНОЙ РЕСПУБЛИКЕ КРЫМ

Анализируются основные направления взаимоотношений органов представительной и исполнительной власти АРК и отношения между органами власти АРК и органами местного самоуправления. Сформулированы концептуальные положения и обоснованы предложения по совершенствованию нормативно-правового регулирования взаимоотношений органов представительной и исполнительной власти АРК и органов местного самоуправления.

GURENKO M.N., NEDEL'KO O.A. FEATURE OF REALIZATION OF AUTHORITY IN AUTONOMOUS REPUBLIC CRIMEA

The basic directions of mutual relation of bodies of representative and executive authority ARC and the attitude between authorities ARC and institutions of local government are analyzed. Conceptual positions are formulated and offers on perfection of normative-legal regulation of mutual relation of bodies of representative and executive authority ARK and institutions of local government are proved.

Ю.М. ДМИТРИЄНКО

канд. філос. наук, доц.

Київський національний університет ім. Т.Г. Шевченка

УДК 159.922:316.64

ПРАВОСВІДОМІСТЬ У СТРУКТУРІ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Досліджена характеристика циклів соціальної активності правової свідомості, які визначаються якістю, ступенем розвитку основних елементів суспільної, групової та індивідуальної правосвідомості, глибиною відбиття в правосвідомості правових засобів, обумовлених характером предметної діяльності суб'єктів у сфері правового регулювання.

Проблеми правової свідомості в безпосередньому зв'язку з діяльністю суб'єктів у сфері правового регулювання здобувають особливо важливу теоретичну й практичну значимість на сучасному етапі розвитку українського суспільства, що вступило в принципово нову соціальну й економічну епоху, коли саме правові засоби покликані відігравати ключову роль у відновленні всіх сторін громадського життя.

Як суб'єктивний елемент правової дійсності, правосвідомість має складну структуру, що є обов'язковим елементом юридичної діяльності. Ця обставина є вихідною, ключовою для дослідження місця й ролі правосвідомості в структурі юридичної діяльності, при використанні правових засобів у різних типах правового регулювання.

У вітчизняній юридичній літературі головним чином з початку 60-х років було розпочато спеціальне дослідження питань структурування правової свідомості. Тоді розробці цієї проблеми найбільшу увагу приділяв І.Е. Фарбер [1]. Однак його дослідження було присвячено рішенням тільки одного питання - діалектиці взаємозв'язків і взаємодії правової ідеології та правової психології. Подальшим кроком вперед з'явилися дослідження юристів і представників інших гуманітарних наук таких структурних елементів, як суспільне та індивідуальне [2-4], правосвідомість окремих соціальних груп [5], розкриття логічної та функціональної структур правосвідомості й ви-

вчення структури правосвідомості в цілому [6]. Підприємливо було дослідження окремих структурних утворень правової свідомості, зокрема, соціально-правової психології [7]. У цей же період структура правосвідомості стає предметом соціологічних досліджень [8-10].

Тому метою наукової статті є аналіз рівня вивченості комплексного дослідження правової свідомості у структурі юридичної діяльності; її завданням - аналіз підходів до виявлення властивостей та перспектив правової свідомості у механізмі юридичної діяльності, її впливу на розвиток українських правових знань.

За останні роки питання структури правосвідомості зайняли в юридичній літературі міцне місце. У тому або іншому аспекті вони знаходять висвітлення у більшості навчальних посібників з теорії держави й права, а також академічних курсах [9-13; 14, с.378-383; 15-16]. Разом із тим, в цей час ще не досліджені належною мірою проблеми взаємодії правової свідомості, її структурних елементів з різними видами предметної діяльності суб'єктів. Соціальна дійсність припускає включення до неї всіх видів (форм) суспільної та індивідуальної свідомості. Таким чином, саме свідомість виступає в ролі спонукального, пелерокладального чинника, що керує частинною людською діяльністю. Право також здійснюється тільки за умови вольової діяльності суб'єктів. Немає діяльності - немає й права. При цьому діяльність суб'єктів повинна носити